Üksiknumber 6 senti

Tänasi lehte 6 külge

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 29. Avatud kl. 9-st kuni kl. 2-ni p. l. Telefon 427-50. Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Seltsi Trükikoja telefon 450-67.

TELLIMISE HIND: Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile: 1 aastaks 3 kr., 1/2 aastaks 1.60 kr., 3 kuuks 0.90 kr., 1 kuuks 0.35 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijaile: 1 aastaks 4.50 kr., 1/2 aastaks 2.50 kr., 3 kuuks 1.35 kr., 1 kuuks 0.50 kr. koos postikuludega. Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 8 s., tekstis 10 senti mm veeru laiuses.

Nr. 36 (503) **Laupäeval, 14. mail 1938.** **6. aastakäik**

Teadaanne

Täna, 14. skp. avat. Estonia pst. 25 ehitusmaterjalide kauplus

%ü. «UUS MAJA»

Müügil kõik ehitus- ja remontmaterjalid. Majaomanike pere rohket poolehoidu lootes,

austavalt

%ü. «Uus Maja» juhatus

J. KÕVER

ASUTATUD 1926. AASTAL

Telefon 459=58

Keskküte= ja vesivarustus= sisseseaded ja parandus

Tallinn, Liivalaia 34-a ja Nõmmel, Vabaduse puiestee 18

Nõuanded ja eelarved tasuta

EHITUSE A.-S.

BETON

TALLINN, PÄRNU MNT. 6—40

KÕNETRAAT 412-83

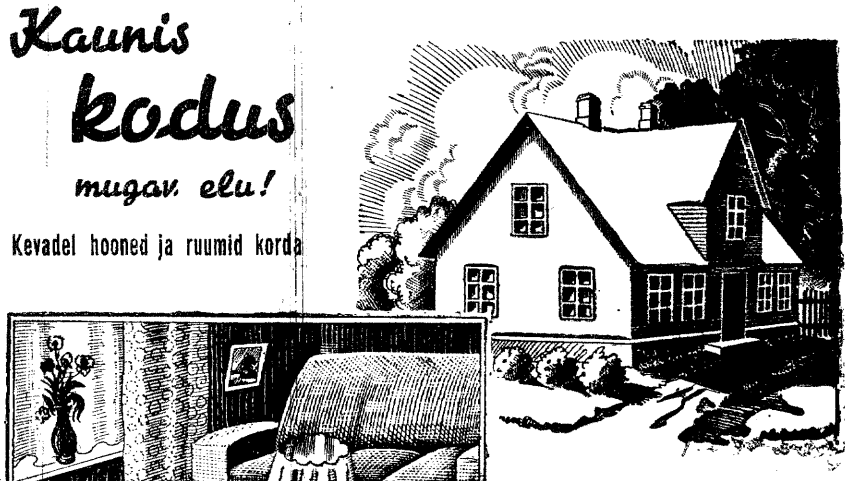
Teostab igasuguseid betoon-, raudbetoon- ja

hoonete ehitusi

Valmistab projekte ja eelarveid

Kaunis kodus mugav elu!

Kevadel hooned ja ruumid korda

Kevadiseks hoonete värvimiseks nõudke Orto värvikindlaid värvimuldi — ookreid, rauapunane, tsink- ja kroomvärve. Ruumide puhastamiseks on kasulikud suure puhastusvõimega Orto seebid, pesupulbrid, -helbed, rohelineseep, metallipuhastaja ja põrandavaha. Müügil suuremates kauplustes.

Oma kauplused Tallinnas V. Karja 1 ja Narva mnt. 19

Daamid ja härrad!

Suurimas valikus kõrgekvaliteedilisi inglise ja kodumaa palitu-, ülikonna- ja mantliriideid leiate alati

Ü-ü. Riieturite Ühiskaubamajas

Tallinn, S. Karja 19, telefon 455-77

Tartu, Aleksandri 5, telefon 16-20

„PEALINNA TEATAJA"

kuulutusi loeb kõige ostujõulisem ringkond, mis pärast kuulutamine selles majaomanike ajalehes

OSUTUB KASULIKUKS

Majaomanike noortest

Aprillikuul 1931. a., seega üle 7 a tagasi, kutsuti Tallinna Majaomanikkude Seltsi juures ellu noorte ring. Tolleaegsed juhtiwad Seltsi tegelased tundsid ära, et on waja kaswatada endale järeletulijaid. Oli waja astuda kontakti noortega, et õppida tundma nende mõtteilma ja waateid ning omalt poolt selgitada noortele omi põhimõtteid ja sihte.

Ring kaswas jõudsalt, wõib-olla liigagi jõudsalt selleks, et aegamööda sulada kokku täielisels ühispereks. Seepärast tekkis tarwidus ringi reorganiseerida — ümber korraldada. Ümberkorraldamisel jäid ringist, mis nüüd nimetati junioride klubiks, eemale alla 18-aastased noored, kuna enamus neist olid kooliskäijad ja koolid tegid takistusi eraorganisatsioonidest osawõtuks.

Kuid peab otsekoheselt ütlema, et seegi ümberkorraldus ei annud loodetud tulemusi, wähemalt selles mõttes, nagu seda ootasid wanad. Käidi küll koos, harrastati muusikat ja laulu, korraldati piduõhtuid ja referaate, kuid tõsisemaid ülesandeid endale ei wõetud ja kontaktki wanadega jäi lõdwaks. Surmahoobi noorte koondamisele andsid wiimastel aastatel Seltsi juhatuses tekkinud lahkhelid, mis tähelepanu noortelt täiesti ära tõmbasid. Noored jäid omapead, ilma korralike ruumideta, ilma majandusliku toetuseta ning ilma nõuandjate ja juhtideta wanade poolt.

Seltsi uus juhatus sai nüüd päranduseena endisest paarisajaliikmelisest noorte ringist junioride klubi mõnekümne truuksjäänud „wiimase mohikaanlasega.“ Pilt on kaunis wähelohutaw, kuid mitte lootusetu. Sest süüdi pole mitte üksi noored, kuna neile pole organiseerimiseks näidatud kätte õiget teed, waid ka wanad, kes noored jätsid waeslapse osa.

Nüüd, kus käsil noorte uuestikorraldamine, tuleks neist minewiku kogemustest õppust wõtta, et mitte korrata tehtud eksimme. Näib kõigepealt, et juhuslike ülesannetega ei saa noori püsiwalt koos hoida. Selleks on waja üldisemat sihti, kindlat eesmärki, mille poole noored püüaksid. Selleks üldiseks eesmärgiks oleks kaswatada noortest wanadele wäärikaid järeletulijaid selle sõna kõige laiemas mõttes. Et lugejaid mitte eksiarwamisele wiia, nagu oleks meil kahtlusi noorte wäärikuses, selgitaksime seda mõtet pisut lähemalt.

Majaomanikud kujutawad endast kihituse, mida sobiwama sõna puudumisel wõiksime nimetada kas wõi seisuseks. Ja sel seisusel on meie riigielus suuri kohustusi, ülesandeid ning ka õigusi. Meie demokraatlik kord nõuab aga, et iga kodanik oleks enda eest wäljas täie mehe eest, kui me tahame wiia edasi meie riiklikku elu ja iseolemist. Teiselt poolt aga sama demokraatia surub wähemusele peale enamuse tahte, waatamata nende kohustuste suurusele.

Et seda enamuse tahet korrigeerida ja selleks kaasa mõjuda, et ta õigetes roobastes liiguks, selleks on waja wähemusel end kindlalt organiseerida. Wanad majaomanikud on seda suuremal wõi wähemal määral suutnud, luues rea asutusi ja ettewõtteid, mis seisawad walwel majaomanike õiglaste huwide kaitse eest. Kuid neid asutusi on waja edasi wiia ja arendada ning selleks on waja wärske were juurewoolu, kui ei taheta senisesse tarduda wõi koguni tagasi waibuda.

Praegune wanade põlw lahkub kord paratamatult juhikohtadelt ja nende asendamiseks on waja noori. Kuid paraku puuduwad sarnased juhid noorte hulgas, wõi neid on koguni wähe. Selles mõttes on „käbid“, wastupidi tuntud wanasõnale, „kännust kaugele kukkunud“ ja wanadel puudub küllaldane järelkasw. On endastmõistetaw, et enamusele noortest tõsised asjad pakuwad wähe ligitõmbawust. Noorus on ju ikka noorus. Kuid sellele mure-tule nooruse tuleb kord lõpp ja siis on waja elule tõsiselt silma waadata. Mida rohkem omatakse sel puhul tõsiseid kogemusi, seda edukam on ka tulewaste ülesannete täitmine.

Oleks wist mõttetu nõuda, et noored juba maastmadalast peaksid tegelema surmtõsiste probleemidega, kuid ometi tuleks neile selgitada neid ülesandeid, mis neil tulewaste riigikodanikena ja majaomanikena täita tuleb. Selleks ei ole waja ajada mingit kitsarinnalist kihipoliitikat, mis käiks wastu meie riigielu üldisele arenemisele wõi takistaks kõikide rahwakihtide koostõlastatud ühispüüdeid. Ei. Noori on waja wiia teadwusele oma ühiskondlikest ülesannetest ja kohustusest kui ka oma õiglaste huwide kaitsest.

Majaomanike senine organiseerumine on täinud nende endi poolt loodud asutuste ja ettewõtete kaudu. Samuti peab see toimuma ka tulewikus ja selleks tuleb noortes äratada huwi oma organisatsioonide wastu, kui ei taheta, et nende wanemate poolt kogutud waranduse ja ettewõtlikkuse tuginewad asutused lähemsid juhuslike isikute juhtimisele, kellele majaomanike üldhuwid on wõõrad.

ARAS.

Wälismaalt

Francolased wõidukad.

Francolased jatkawad Terueli piirkonnas walitsuswägede ümberpiramist. Arwata on, et Franco saagiks wõib langeda kuni 10.000 walitsuswäelast.

Barcelonast kuuldub, et aprillikuus on Madridis, Kataloonias ja Valencias mõistetud surma 2400 inimest ja sunnitööle umbes 6000.

Ameerika ei tunnusta Itaalia impeeriumi.

Ühendriige wälisministri Hulli seletusest ajakirjandusele wõib wälja lugeda, et Ühendriigid ei ühtu Inglismaa ja Prantsusmaa seisukohtadega Itaalia impeeriumi tunnustamisel.

Abessiiniat ei kaitsnud ükski riik.

Genfis anti pärast lord Halifaxi esinemist sõna neegusele, kes märkis, et ta olewat tulnud Rahwasteliidule pihtima ja kaitsma oma rahwa hurjsid. Tema esindaja poolt ettekantud seletuses üteldakse, et nüüd on kõik walmis Rahwasteliidu pakti puruks kiskuma loosungi järgi: „Pääsku end, see kes suudab!“

Lõpuks nõuab neegus, et Abessiinia küsimus kantaks Rahwasteliidu täiskogu ette.

Sudeedi-jakslaste juht Londonis.

Sudeedi-jakslaste juht Henlein olewat lennanud Londoni, tulles Kölnist. Londonis olewat Henleinil tähtsaid kõneluisi Briti poliitilise elu juhtidega..

Wene walmistub sõjaks Jaapaniga.

Kauge-Idast kuuldub, et Nõukogude kauge-ida armee ülemjuhataja Blücher olewat annud temale alluwatele wäeülematele juhatusi olla walmis wõimalikuks sõjaks Jaapaniga.

Linnawalitsuse seisukohti kinniswarade korrastamismääruse teostamisel

Teatawasti esitas Majaomanike seda hiljuti Tallinna linnawalitsusele arwaduse, milles peeti soowitawaks, et linna kinniswarade korrastamise seaduse tegelikul ellurwiimisel arwestataks hõneseid asjaolusid ning püütaks wälida nõudeid, millised liiga karmilt kõrmawad majaomanikke.

Koja poolt esitatud küsimustele on linna ehitusosakond koostanud omapoolse seletuse, milles märgitakse kokkuwõetult järgmist:

Linnawalitsus on omalt poolt tunduwalt wähendanud esimesse kategooriasse kuuluwate tänawate arwu ja sinna on jäänud ainult need tänawad, millised eelseiswa wõidupüha ja laulupeo ajal publikule osutuwad käidawamaks tänawaks.

Hoonete juures, millede wäliswärw on küllalt korralikult säilinud ning ainult tolmune wõi suitsunud, otsustatakse nõuda ainult hoone pesemist.

Edasi ei poolda linnawalitsus hoonete piirete wärwimist roofsi wärwiga kesklinnas ja lähemas ümbruses. Linnaääres tuleks aga wõimalikult wältida ebasobiwat punast wärwi.

Tulemüüride wärwimist ja waldamist pole komisjon eriti üles wõtnud ja seda ei laiendata paekiwist tulemüüride ega nende tulemüüride kohta, mis warem on wärwiga kaetud, kuid ajajooksul määrdunud.

Korrastamismääruse teostamiseks ei saawat linnawalitsus teha erandit Narwa mnt., kui wäljaehitamisele määratud tänawa kohta. Senikaua aga kui ehitused püsiwad, tuleksid Narwa mnt. kui käidawa peatänawa hooned paratamatult hoida korras.

Awaldatud-sisuline seletuskiri saadetakse Majaomanike kojale.

Korrastamisnõude kontrollimine käib

Tallinna linna kinniswarade korrastamise seaduse aluseel asutatud komisjonide poolt on koostatud 250 akti üksikute kinniswarade korrastuswajaduse kindlaksmääramise kohta. Esitatud aktid haarawad esimest kategooriat, wälja arwatud osa 1. jsk. kuuluwaid tänawaid, millised on waadatud läbi enne erikomisjoni otsust.

Läbiwaadatud aktide kohaselt määrati kinniswarade korrastamiseks pikendawaid tähtaegu 25 kinniswarale, kusjuures wiimaseks tähtajaks on 1. oktoober 1938.

Pikendamist saanud kinniswarad paiknewad Soo, U. Kalamaja, Pärnu mnt., Dunkri ja Wiru tänawail.

Uus sõiduplaan alates 15. maist

15. mail maksmapandaw rongide sõiduplaan toob tunduwaid muudatusi, eriti on tõstetud reisirongide sõidukiirust ja kitsarööpmelisel õisete segarongide asemele saawad panduud warahommikused wõi hilisõhtused kiirreisirongid.

Uue plaani järele wäljuwad rongid Tallinnast (Balti jaamast): Tartu, Walka ja Riiga kell 7.00 ja 21.30; Tartu, Petseri, Walka, Wõrru kell 16.15 ja 23.30.

Rakwerre ja Narwa kell 8.28, 15.20 ja 23.30 ning Rakwerre kell 17.30 ja suwekuudel, laupäewadel, suwituskiirrong kell 14.20.

Haapsalu (laewasõidu päewadel Rohukülla) kell 9.12, 16.00 ja 18.35 ning suwekuudel, laupäewadel kell 14.25.

Paldiski kell 7.23, 8.47 (pühapäewadel), 14.05 (laupäewadel), 15.09 (mitte laupäewadel), 17.42, 21.05 (äripäewadel, wäljaarwatud laupäewad) ja 23.40 (pühapäewadel).

Tallinna Sadama jaamast:

Wiljandi ja Pärnu kell 6.40, 16.40 ja 20.45; Rapla pühapäewadel kell 9.05; Pärnu laupäewadel (suwituskriirrong) kell 14.40; Lelle kell 15.10; Türile 18.23 ja Wirtsu kell 16.25 ja 0.35 (mootorrongid); Wääna kell 8.50, 15.30 ja 22.28.

Tartust — Tallinna kell 6.00, 15.00, 18.52 ja 23.35; Walka kell 0.41, 6.01 10.20, 15.30 ja 19.45; Petseri — Wõrru kell 5.55, 8.00 (ainult Põlwa), 15.20 ja 19.50; Jõgewale 4.40, 8.15 ja 17.30; Elwa 6.50, 8.40, 11.00, 14.08, 17.15 ja 21.00.

Walgast — Tartu-Tallinna kell 4.32, 5.30, 13.15, 17.15 ja 20.40, Petseri — Tartu kell 8.45, 15.00 ja 21.30 (Irboska); Mõniste kell 8.05, 16.00 ja 21.30; Mõisakülla kell 9.00.

Rakwerest — Tallinna kell 0.50, 7.43, 15.25 (ainult Tapani), 17.10, 20.15 ja 22.18 (suwel pühapäewadel); Narwa kell 4.18, 10.44, 15.08 (suwel laupäewadel) ja 17.42.

Petserist — Tartu kell 5.15, 11.25 ja 19.50.

Haapsalust — Tallinna kell 5.55, 13.20, 19.20 (suwel — pühapäewadel) ja 21.00.

Wiljandist — Tallinna kell 5.35, 15.00 ja 20.05; Pärnu kell 6.25, 11.02, 15.58 ja 19.55 (Mõisakülla).

Pärnust — Tallinna kell 5.40, 15.05, 20.08 ja 21.40 (suwel pühapäewadel) Wiljandi kell 6.25, 11.10 (ka Walka) ja 16.40 Ikla kell 7.05.

Wirtsust — Tallinna kell 5.57 ja 19.46.

Türilt — Tamsallu kell 5.15, 7.30, 12.00, 18.30 ja 23.50.

Tamsalust — Türile kell 2.45, 7.38, 14.20, 18.05 ja 21.05.

Sondast — Mustwee kell 7.15 ja 18.25 ning tagasi Mustweest kell 3.30 ja 18.50.

„Uus Maja“ alustab tegewust

Täna, 14. jkp. alustab tegewust „Uus Maja“ endistes t.-ü. „Maja“ ruumides, Estonia pst. 25.

Selts kolib

Tallinna Majaomanikkude Seltsi uued ruumid, Harju tän. 45 wabanewad arwatawasti juuni alul, misajaks toimub ka ülekolimine senistest ruumidest Harju tän. 29.

Uued ruumid asuwad Majaomanikkude Panga wanas osas teisel korral, sissekäiguga Harju tänawalt.

Esmaspäewal algab liiklemisnädal

Esmaspäewal, 16. mail algawa liiklusnädala kawa on peakomitee poolt wälja töötatud ja enamuses ettewalmistustööst lõpetatud. Käidawamate tänawate ülekäikudele on tõmmatud walged jooned, millega on tähistatud jalakäijate ülekäigukohad.

Liiklusnädala eesmärgiks on õige liikluse tähtsuse selgitamine nii noorele kui wanale ja wastawa kontrolli teostamine.

Liiklemisnädalal muusikat

Liiklusnädala lõpupäewal, pühapäewal, 22. jkp. korraldab liiklusnädala toimkond tasuta kontserdi Harjumäel, kusjuures kontserdi wahepeal antakse edasi päewakohast referaati waljuhäälduajatega.

Liiklusnädala puhul paigutatakse linnas mitmel pool üle tänawate wastawasisulisi loosungeid.

Asutamisel emadekodu

Sihtasutus „Eesti Lastekaitsel“ on kawatsusel asutada Tallinnas emadekodu. Selleks nõutakse ruume Tatari tän. 46. Kodu asutamiseks on riigi eelarwe korras määratud sihtasutus „Eesti Lastekaitsele“ Kr. 8000.— toetust.

Mainitud kodule määratud hoone kuulub Tallinna linnawalitsusele, kes andis oma nõusoleku hoone üleandmiseks emadekodule 18 aasta peale.

Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmemaksu, liikmeksastumise soowiawalduisi ja „Pealinna Teataja“ tellimisi wõetakse wastu Seltsi büroos, **Harju tän. 29.** Tel. 427-50.

Samas wõetakse wastu ka korteripakkumise ja -ostmise kuulutusi, müüakse üürikwiitungi raamatuid, palgaraamatuid ja majakodukordi.

Büroo awatud äripäewiti kella 9—3-ni.

Ehitustegewus elawneb

Tänawu kinnitatud juba 35 puu- ja 14 kiwimaja projekti

Ehituslikust iseloomust kesk- ja äärelinnas

„Tallinn ei saa kunagi walmis,“ on saanud meie pealinnale juba aastakümneid legendaarseks wäljenduseks. Ja see on ka tõesti nii. Iga aastaga tekib uusi elamisrajoone ja kesklinn areneb wäljaehituse tähe all. Kerkib nägusaid suurehitusi, mis mõne wiimase aastaga on annud meie pealinna keskosale suurlinnaliku wälimuse. Erandituit paiknewad siin 4—7-kordsed kiwihooned.

Et ehitustegewus Tallinnas on tõesti elaw, seda tõendab juba wäike kokkuwõte, millest ilmneb, et käesolewa aasta esimese nelja kuuga on kinnitatud

35 puu- ja 14 kiwimaja projekti.

Need on projektid uute majade ehitamiseks. Sellele lisandub aga weel umbes paarkümmend ümber- ja pealehitust, millega samuti on loetatud suure uusi kortereid.

Tänawune ehitustegewus tundub kanduwat südalinnast weidi kaugematesse rajoonidesse. Kinnitatud 15 kiwihoone projektist on suurematels paar wiiekordset hoonet, mis püstitatakse Pärnu maantee kesskohta. Ülejäänud kiwihooned püstitakse laiali üle linna ja nende keskseks tüübiks on kolmekordne üürihoone.

35 kahekordset puumaja äärelinna.

Kuigi meie seadusandlikud ajutused on püüdnud iga hinna eest tõkestada ehitustegewust äärelinnas, pole see annud nimetamiswäärseid tulemusi. Liikudes linna ääremaadel, wõib märgata elawat ehitustegewust. Awaldatud 35 tänawu kinnitatud ehitusprojektile lisandub weel rida projekte läinud aastast, millede teostamisega alustatakse tänawu kewadel. Äärelinna elamu keskseks tüübiks on

kahekordne puumaja kiwitrepikojaga.

Aastaid neli-wiis tagasi oli meie äärelinna üürielamu standardtüübiks kolmekordne puumaja, kuid sääraste tüübi püstitamisele pandi piir. Määrati kindlaks uued eeskirjad, mis näewad ette puumaja kesse kõrguse ja ehituswiisi. Määruse aluseł pole wõimalik ehitada puumaja kolmandale korrale elukortereid. Sellega on tahetud wälfida tuleohtlikkust ja kaitsta terwishoidlikke tingimusi. Meie ülesandeks pole siinkohal arutada, kuiwõrd õiglane ja paikapidaw on selle määruse awaldamine, selge on waid, et puumaja kolmandale korrale ei tohi enam ehitada elukortereid.

Selle määruse eeskirjade kohaselt ongi nüüd puumajade ehitajad walinud standard-tüübiks kahekordse kiwitrepikojaga maja.

Kiwitrepikoda ehitatakse selleks, et wälfida seaduse aluseł nõutawa kahe puutrepi ehitamist. Pealegi pole lubatud kahe puutrepi korral maja teisele korrale ehitada enam kui kaks elukorterit. See osa ehitusmäärusest on ehitajaile suureks takistuseks, kuna püstitataw hoone sel juhul wähe renteerib. Hoone tulukuse suurendamiseks on ehitatud kiwitrepikoda, millega wõimaldub ka hoone teise korra täieline kasutamine.

Säärasels kahekordsels puumajus leiab aset umbes

8—10 korterit,

mis kõik peamiselt 2—3-toalised, kõigi ja üldwanniga. Seda tüüpi kortereid on meil kujunenud ka otsitawamaiks ja nõudmine sääraste järgi ei näi weel raugewat.

Wõttes aluseks praeguśi keskmisi turuhindu, maksab selline kahekordne puumaja umbes 25—30 000 krooni. Arwestades keskmist kuuüüri wõib öelda, et kahekordse puumaja tasuwus on jäänud wõrdlemisi wäikeseks. Tulukuse suurendamiseks on majaomanikud püüdnud kasutada maja keldrikorda, üürides siin ruume tööstustele, kuna elukortereite ehitamine keldrikorrale pole lubatud.

Mõned majaomanikud on aga omawolilisełt ehitanud kahekordsete puumajade pööninguile üksikuid tube ja isegi terweid kortereid. Siin on majaomanikud talitanud walesti ja wastolus kehtiwa ehitusmäärusega.

Ehitusmääruse rikkumine selles osas on toonud majaomanikele kaela rida protokolle ja pööningukorra kortereite lammutamise nõude. Majaomanikud on püüdnud oma seisukohti kaitsta protsessidel, millega on jõutud wälja kuni riigikohtuni. Lõppotsus on kujunenud ikkagi majaomaniku kahjuks, ja tehtud töö lammutamine osutunud paratamatuks.

See olgu paljudele teistele majaomanikele hoiatuseks ja teadmiseks, et

kahekordse puumaja pööningukorrale pole lubatud ehitada elukortereid.

Ehitusmääruse selle osa wastu eksijaid on wõrdlemisi palju, umbes saja ümber. Kortereite lammutamise nõudmine neis majades on toonud kaasa wäikest tagasiminekut wäikekortereite üldarwus.

Waadeldes üldiselt meie korterinõudlust peab märkima, et kui meil üldse weel wajatakse kortereid, siis just wäikekortereid. Nõudmine suuremate kui kolme-toaliste kortereite järgi on peagu raugenud. Kuna aga suuremate kortereite ehitamine ise pole weel waibunud, siis on märgata paiguti juba nende üleprodukfsiooni. Wabanenud on peamiselt suuremad kortereid äärelinnas ja nende omanikele teeb raskusi üürnike leidmine. Wastawalt olukorrale on suuremate elukortereitega majade omanikud äärelinnas alustanud kortereite ümberehitust. 4—5-toalisest korterist on moodustatud kaks wähemat.

Selgemaks tõendiks suuremate kortereite koguse täitumisest on eriti elaw

üksikute ja möbleeritud tubade pakkumine.

See on sõltuw selleśt, et mõned perekonnad tawatsewad üürida 5—6-toalise korteri ja üüriraha osalisełs tagasisaamiseks annawad wälja üksikuid tube. Säärane tubadega angeldamine on kahjulik majaomanikule, kuna me teame, et üksikute tubade kasutajad wahetawad sageli kortereid, mille tulemusena korter mustub rutem ja wajab sagedamat remonti.

Majaomanike wõitlus sääraste ühiskortereite pidajate wastu on ojutunud tagajärjetuks. Kuigi mõned majaomanikud kirjutawad uuele üürilisele ette umbkaudse elanike arwu korteris, ei paranda see olukorda.

Uus üürnik tuleb alul korterisse ainult oma perekonnaga, kuid siis, kuupaar hiljem,

asub ühte tuppa elama lähem sugulane jne.

Kui majaomanik wihjab üürniku antud lubadusele, siis on wastus lakooniline: „Ma ei suuda üksi tasuda kõrget korteriüüri.“

Toodud olukorrast ilmneb, et nõudmine suuremate elukortereitele on raugemas. Seda tuleb arwestada kesklinna uute elamute püstitajail ja oma majades enam ette näha wäikekortereid. Samas wõidaks ehitajate poolt üteldа, et praeguste ehitusmaterjalide ja töõhindade juures kujuneb wäikekortereite hind kesklinnas liiga kõrgeks. Seda küsimust wõiwad lahendada ainuüksi ehitajad ise. Igal juhul on hädawajalik enne hoone konstrueerimist tutwuda lähemalt kehtiwa olukorraga kortericurul.

Hoonete ehitamise alal töömaht suurenenud 15,3 protsenti.

Eelpool awaldatud ülewaatest ja konspektiiwsest kokkuwõtteist ilmneb, et ehitustegewus meie pealinnas on eelmiste aastatega wõrreldes isegi elawnenud. Selleśt sõltuwalt on suurenenud ka töömaht ehitustegewuses. 1. aprilliks j. a. said ehitustegewuses tööd 4179 töötajat, mis on 654 isikut ehk 18,6 protsenti suurem eelmisest kuust ja läinud aasta sama aja seisust suurem 1672 töötajat ehk 67%. Hoonete ehitamise alal suurenes töömaht 15,3% ja wälisehituste alal — 24%, wõrreldes eelmise kuuga.

Elaw ehitustegewus on põhjustanud töömahu kaswamist ka ehitustööstusega lähedais sugemeis olewas puutööstuses. Nii näitab töötajate arw puutööstuses pidewat juurekaswu. Esimeseks aprilliks oli puutööstuses tegewuses 5.868 tööliśt.

Neist kokkuwõtteist nähtub, et ehitus- ja puutööstus kokku wõimaldawad tööd ja tegewust tuhandeile inimesile, ületades tunduwalt nii mõnedki tööharud, mis omakorda peaks olema õigustuseks, et ehitustegewuseśt lähtuwad nõudmised ja seisukohad leiaksid enam tähelepanu wastawate asjuste ees.

Koosoleku tähtsamaks päewakorrapunktiks on seisukohawõtt maksuseaduste kodifitseerimise küsimuses. Ühenduses sellega tuleb juhatusel kindlaks määrata kawa, millises ulatuses omi ettepanekuid esitada ja kuidas korraldada tarwilike materjalide läbitöötamist koos koja juriidilise toimkonnaga. Olgu siinjuures tähendatud, et juriidilisse toimkonda kuulub praegu 15 koja liiget Tallinnast, Tartust, Narwast, Pärnust, Haapsalust, Rakwerest ja Nõmmelt.

Peale selle on juhatuse päewakorras rida jookswa iseloomuga majaomanikesse puutuwaid küsimusi.

Noorte kewadepidu mai lõpul

Tallinna Majaomanikkude Seltsi Noorte Ringi (junioride klubi) wiimasel juhatuse koosolekul, milleśt wõttis osa ka Noorte Ringi uus esimees A. Rästas, otsustati, peale muude küsimuste, talwise tegewushooaja lõpetamise puhul korraldada noortele kinnine kewadpidu.

Peoõhtu, mille sisustamise wõtaksid enda hooleks peamiselt noored ise, toimub arwatawasti mai lõpul. Üksikasjalik korraldus ja peo täpne aeg ning koht selgub lähemail päewil.

Noorte ringi juhatusse kuuluwad praegu, peale Seltsi juhatuse poolt määratud esimehe, abiesimehena hra M. Juhanson, sekretärina hra Klenner, abisekretärina prl. Dewid, laekurina pr. A. Kõrgesaar ja waraholdjana hra Isak.

Majaomanike sünnipäewi

Kaasik, Aleksander	15. mail,	1883. a.
Bormann, T.	16. mail	1897. a.
Mõtlik, Ida	„	1888. a.
Põldmaa, Jaan	„	1884. a.
Lindemann, Johannes	17. mail	1881.a.
Olup, Aleksander	„	1866. a.
Jankelson, Jakob	„	1879. a.
Rõmmus, Priidu	18. mail	1871. a.
Kuhlberg, Anna	„	1885. a.

—//—

Korterikriis Kehras

Meile seni tundmata korterikriisi osalisełs on saanud Kehra alew. Korterikriisi põhjustajaks on wäikese alewiku kujunemine suureks tööstuskeskuseks. Teoksilolewa riikliku sulfaatwabriku ehitustööd on tõmmanud Kehrasse kokku sadadesse ulatuwa töölispere.

Kuigi wabriku personaali jaoks on ehitatud suure mahutawusega ühiselamuid, ei suuda need siiski rahuldada korterinõudlust. Alewi elamud on wiimse wõimaluseni tulwil tööliśi. Paiguti magab wäikeste majakeste pööningul kümmekond inimest. Woodikoha eest makstakse heameelega 15 krooni. Omaette toa saamine on peagu wõimatu, ja kui see mõnel kõrgemal ametmehel on õnnestunud, siis on üürihind 30—50 kr. kuus.

Elaw korterinõudlus on annud tõuke ka ehitustegewusele. Lähemal ajal on oodata rea üürimajade walmimist eraehitajate poolt. Neile lisandwad arwatawasti weel mõned majad wabrikuwalitsuse poolt. Nii wõib loota, et mõne kuu pärast, mil wabrik alustab tegewust, on kõik töölised ja ametnikud rahuldawalt majutatud.

Preśident awab staadioni

Pühapäew kujuneb algawal suwehooajal pealinnas suureks sportlikuks päewaks, kus suuremaks sündmuseks on Kadrioru staadioni uue tribüüni pidulik awamine wabariigi preśidendi K. Pätsi ja sõjawägede ülemjuhataja kindral J. Laidoneri osawõtul. Awamistalitusest wõtab osa umbes 800 pealinna sportlast, kes ühiselt terwitawad wabariigi preśidenti.

Staadioni awamispidustused algawad kell 4 p. l. Hiljem algab jamas jalgpalliwõistlus Eesti rahwusmeeskonna ja Prantsuse elukutseliste meeskonna Racing Club'i wahel.

Majaomanikud!

Lugege ja tellige oma häälekandjat.

Nõmme majaomanikud ehitawad kõnniteid

Elawamalt kui kunagi warem on Nõmme majaomanikud tänawu hakanud hoolitsema kõnniteede eest. Weel mõni aeg tagasi kandsid Nõmme kõnniteed enamikus looduslikku ilmet — elanikud oma jalgadega rajasid kõnnitee. Nüüd aga linna pidew kaswamine ja lähenemine elanike arwult meie linnade esigruppi on linnawalitsusele seadnud suuri ülesandeid linna sõiduja kõnniteede eest hoolitsemisel.

Tänawu tuleb sillutamisele ja katmisele rida käidawamaid tänawaid. Majaomanikele on tehtud kohustuseks korraldada kõnniteed 1. juuniks. Linnawalitsuse tingimuseks on, et kõnnitee olgu tasane, tolmuwaba ja wihmaga porita. Neid nõudeid aluseks wõttes on majaomanikud alustanud kõnniteede ehitamist. Selleks kasutatakse erinewaid mooduseid. Ühed tasandawad kõnnitee pealispinna ja ääresfawad kõnnitee paekiwist radakiwidega. Mõned taas katawad kõnniteed põlewkiwituhaga ja loodawad selleśt odawat ja praktilist sillutust. Tänawu on eriti hoogu läinud ka kõnniteede katmine betooniga, mida omapoolselt soowitawad ka linnawalitsus ja Majaomanike Selts.

Kuna kõnniteede katmine betooniga on üldiselt alles uudne, siis paljud majaomanikud teewad selle katmiswiisi juures wigu. Nagu wastawa ala asjatundjad seletawad, tawatsewad paljud majaomanikud wabastada betoonkatte enneaegselt. See põhjustab katte pragunemist ja wähendab kõnnitee iga. Normaalselt tuleb betoonkate peale walamist katta laudadega ja wastawalt ilmastikule seda hoolega kasta. Alles pärast kahenädalast kuiwamist wõib kõnnitee wabastada katteśt. Nii on tagatud hea ja wastupidaw kõnnitee, mis ei waja mitme aasta wältel nimetamiswäärset parandamist.

Linnawalitsuse poolt antud tähtaeg 1. juuni tundub liig lühike ja paljud majaomanikud ei jõua selleks ajaks kõnniteede ehitamisega walmis. Linnawalitsuse ringkonnist kuuldub, et tähtaega wõidakse wajaduse korral ka pikendada, kuid hiljemalt kesśuweks tahetakse näha osa linna korralike kõnniteedega.

Majaomanike koja juhatuse

järjekordne koosolek toimub koja esimehe kutsel täna, kell 12 päewal koja ruumes.

Maikuu aias

Wiljapuuaias.

Kuu esimesel poolel tuleb istutada wiljapuud ja sügisel istutatud puid kontrollida. Peale istutamist tuleb maapind puude ümbruses kuni 2 m laiuselt katta kõdunenud sõnniku või turbamullaga. Sügisel ja kewadel istutatud puude sidumist tuleb kontrollida, peale puude wajumist jälgides, et sidemed ei sooniks puudesse ega tugiteibad ei hööruks oksi ega tüwesid.

Kui õunapuudel õiepungad muutuwad roosaks, tuleb neid pritsida wäätwellubja-wedelikuga või bordoowedelikuga. Nimetatud pritsimist tuleb korrata, kui õielehed peale õitsemist maha langewad.

Marjaaias.

Tikerberipõõsaid tuleb pritsida kasoraaniga kohe, kui õitsemine lõpeb ja õied sulguwad.

Põõsaste paljundamiseks on soowitaw maikuu kestel painutada noori oksi mulda, millised juurduwad suwe lõpuks. Põõsastealused toed tuleb korda seada, et oksad maha ei wajuks. Põõsaste alusel tärkaw umbrohi tuleb häwitada wälkföblaga iga 7 päewa päraast.

Waarikaistanduse all maapind tuleb katta turbamullaga, kõdunenud sõnnikuga või leheprahiga.

Maasikaistanduse all maapind tuleb katta põhurikka laudasõnnikuga või samblaga, et marjad mullaga ei määrduks. Ergutuswäetuseks tuleb anda maasikatele lubisalpeetrit 15 g ruutmeetrile või wirtsaweena 3 l taime kohta.

Köögiwiljaaias.

Nende köögiwiljataimede külw ja istutamine tuleb lõpetada maikuu kestpaigu, millised öökülmasid ei karda. Aprilli lõpul külwatud aiawiljade peenrad umbrohust puhastada ja maapind iga kord peale wihma kohendada. Köögiwiljataimedele peale nende tärkamist tuleb anda salpeetrit ergutuswäetuseks kuni 10 g ruutmeetrile.

Lawasid tuleb tuulutada wastawalt ilmastikule ja hoida, et taimed lawades pikaks ei weniks.

Iluaias.

Lõpetada ilupuude, -põõsaste ja püsililledе istutamine maikuu keskel. Püsililledе peenrail kohendada maapind ja häwitada umbrohud. Suwililledе peenrad walmis teha ja külwata wälja peenrasse külwatud seemned. Kuu lõpul alustada suwililletaimede istutamisega, millised öökülmasid ei karda. Muruseemne külw lõpetada kuu esimesel kolmandikul. Kuna köögiwiljade külwi järele on enam waba aega, tuleb see kasutada kõnniteede rajamiseks ja korrasheadmiseks, kaitsetarade ja aedade korraldamiseks jne.

Toalilled.

Suwel õitsewate toalillede ümberistutamine tuleb lõpetada kuu algul. Toalilleside, millised kannatawad suwel õue wiimist, tuleb hakata harjutama wälisõhuga ja kuu lõpul wälja paigutada.

Tubadesse sobiw tapet!

Meie esiwanemad elasid üldiselt teisiti kui meie, kusjuures uus põlw ei mõista mugawa korteri all seda, mida mõisteti pooltsada aastat tagasi. Tänapäewa tubades seisab palju wähem mööblit ja muid ülearuseid esemeid kui wanasti, tubades on ruumi ja suurte, laiade akende tõttu palju päikest. Seetõttu tekib juba heledam ja õhulisem üldmulje. Moodne tuba omab hoopis teist ilmet kui wanaaegne, eelkõige aga suured wabad seinad.

Seepärast omab ka seinakate — tapet palju suuremat tähtsust kui warem. Kuna wanasti olid seinad suuremalt osalt kaetud mööblite ja piltidega, siis ei seganud see natukene tapetit, mis jäi wabaks. Eelistatud olid tumedad, eriti tumepruunid tapetid. Kuhu wõimalik, sinna asetati ka weel seinawaipu. Wähese mööbliga moodne ja walguskülane tuba nõuab aga heledatoonilisi seinu. Wärwitoonide walik on ruumi üldmuljele wäga tähtis. Ei tunne me end mõnes toas hästi, pole see kodune, mugaw, siis on paljudel juhtudel selles tapet süüdi. Tähendab, oleneb wäga palju tapeti õigest walikust. Selleks pole arusaadawalt mingit skeemi, mille järgi talitada. Wäga palju oleneb isiklikust maitsest. Teisest küljest on olemas teatud juhised wärwitoonide walikul, mida ei tohi jätta tähelepanuta. Kes ewib hästiarenenud wärwimeelt, see järgneb oma waistule, mis enamikus lasеb leida seda õiget. Kellel see loomulik wärwimeel puudub, arwestagu teatud üldisi seisukohti.

Kõigepealt kerkib esile seitsme spektraalwärwi rida — punane, oranzh, kollane, roheline, helesinine, tumesinine ja lilla. Nende peawärwide wahele poetuwad kõik teised. Tapetite jaoks langeb sealt hulgast kohe wälja lilla. Lillaga tapeeditud tuba oleks hirmus, üksi inimene ei wõiks elutseda selles, niisamuti ka mitte mustas wõi tumehallis toas. Pruuni wõib selleks otstarbeks kasutada ainult wäga heledates toonides. Niisiis jäawad eelkõige heledad wärwid, punane, oranzh ja kollane ühelt poolt — nn. „soojad“ wärwid ja teiselt poolt nende „külm“ wastand, heledam wõi tumedam sinine. Roheline sinise ja kollase seguna hoiab tasakaalu.

„Soojad“ wärwid omawad ikka midagi haarawat. Nad näiwad liginewat waatajale. Sinine seewastu eemaldub, mistõttu sinisega tapeedituд tuba paistab alati suuremana. „Soe“ tapet teeb toa aga kitsamaks, eriti punane. Üldiselt kasutatakse seepärast wäiksemate ruumide juures sinist, suuremate juures punast. Eemalduwalt siniselt seinalt paistab mööbel eriti silma. Punane mõjub ses suhtes paremini, kuna ta, nagu kõik soojad wärwid, sulab mööbliga ühte. Muidugi oleneb see ka mööbli wärwitooniست. Ta ei tohi olla tapetiga ühte wärwi ega ka mitte kontrastne. Ühel juhul erineb ta tapetist liiga wähe, teisel juhul liiga palju. Wärwitoonid ei mõju mitte ainult puhtesteetiliselt, waid nad mõjutawad ka meie meeleolu ja hingeelu. Esiletungiw punane ei jäta meid rahule, mõjudes seetõttu elustawalt ja ergutawalt. Tugew punane ärritab. Teisalt aga mõjuwad sellised aktiiwsed wärwitoonid ergutawalt. Kui nad on elawad ja särawad, mõjuwad nad rõõmsalt ja pidulikult. Purpurpunane kuulub waid toredusruumidele. Töötoas, milles end sisemiselt peab koguma, magamistoas, milles wõib olla pikemat aega haige ollakse, ei sobi antud põhjusel punane tapet. Ka mitte elutoas. Wiimasele sobib parimini roheline, mis kui neutraalne wärwitoon loob teatawa mugawustunde. Töötoale on eriti sobiwad oranzh ja kollane, kuigi ka need mõjuwad pisut rahutult. Elutubadele kuuluwad „soojad“ wärwitoonid, mille aktiiwsust on summutatud, nagu kollane, mis on lisandatud sinisega muutunud roheliseks.

Päikesepaisteta põhjapoolsed toad nõuawad „sooje“ wärwitoone, mis peawad asendama siin puuduwat päikesesoojust. Seewastu kannatawad aga toad, mis päewas palju päikest saawad, külmi wärwitoone palju paremini. Päike segab kõikjale kollakat tooni, punane muutub natuke oranzhiks, sinine rohekaks ja kollane omandab erilise särawuse. Põhitooni heledus teeb ruumi suureks ja õhurikkaks, eriti kui heledad wärwitoonid on segatud halli wõi walgesse: õrnroheline, oranzh, helepunane wõi ilus sinine. Tapetid peawad üldse olema alati heledad ja puhtad, mitte kunagi sünged ega kriiskawad. Käredad, segamata toonid, nagu kinnaver-punane, mürkroheline, särtskollane, mõjuwad alati ebasoodsalt.

Meie rakenduskunsti tooteid

Keraamika ja portselan

Eelmises numbris tutvustasime lugejaid meie kunstiliste nahatööde tootjatega. Täna wõtame kõne alla keraamika ja portselani.

Keraamika — see on erilistes ahjudes põletatud kunstilised savitööd. Portselan aga — eriti peenest portselansavist (kui nii tohib wäljendada), sageli maalidega kaetud portselantööd.

Nii üks kui teine ala on meie kodudes hästi tuntud, sest wastawaid töid leidub kõikjal.

Keraamikaga on tegelenud algusest kohe ka meie skulptorid. Juba kadunud Jaan Koorti keraamika oli kuulus, ta tootis isegi lauaserwiise, ning ta kutsuti lõpuks Wenemaale keraamikawabrikut juhatama, kuid suri aga seal töö juures.

Teadlikke ja wilunud keraamikatootjaid on meile juba hulgana kaswatanud Riigi Kunsttööstuskool, kus sellele alale põhjaliku aluse pani ungarlane prof. Jako. Praegu juhatab seda ala nimetatud koolis pr. Talwik, kusjuures ta abiliseks on prl. L. Peterson — mõlemad on esinenud oma töödega meie paljudel rakenduskunsti näitustel.

Edasi, wilunud keraamiliste tööde walmistajaina on meil esinenud weel prl-d Sinka, Laos-Herman, Ulm, Landi, Rääk ja hra Jürilo.

Nii A/ü. „Sawis“ kui ka A/ü. „Koldes“ walmistatakse juba wäljaõppinud rakenduskunstnike juhatusel keraamikat.

Waase, lillepotte, isegi weinisegewiise wõib saada keraamikast („Kodukäsitöös“ Jürilo walmistatud). Kunstilisi savipaase meil juba hinnatakse, neid leidub kaunites kodudes. Kuid nende enamat levikut tuleb soowida ja soowitada. Siin on kõne tarbekunstist, mille materjaliks meie oma savi ja mille walmistanud meie oma noored meistrid, kes peawad sammu wastawa ala rahwuswahelise tasemega.

Jaapani, wõi siis teiste maade turuproduktid, tahtes olla iluwaasid jne., peaksid meie turult ja kodudest kaduma. Meie omad käed on wõimelised kodusid juba kaunilt sisustama. Seda tuleb soowida, aga seda tuleb ka **nõuda!**

Hoopis wähem on arendatud wälja meil oma portselan.

Selle alustajaks ja õpetajaks on omal alal hinnatawa, Riigi Kunsttööstuskooli õpetaja kunstnik Klara Zeidler.

Lai publik teab tawalisesti waid portselanserwiisest. Meie parema seltskonna kodudes aga — kogutakse haruldast portselani kui aaardeid, kui iluasju, mida näidatakse külalistele pidutujus.

Meie teame, et wana portselan, ütleme 17., 18. sajandil walmistatud tuntud wabrikutest — säärane üksik ese, mingi karjaste tantsu kujutus jne, maksab praegu sadu kroone..., on seega wäga kallis. Portselanis wõib seega peituda suur warandus! Meil kogutakse weel portselantasse, milledele on peale maalitud (s. t. peale põletatud) pilte, ja seinataldrikuid. Seda teewad aga seni üksikud, laiem hulk teab wähe portselanist kui wäga peenest kodukultuuri esemest.

Kauni kodu majaemale on kahtlemata uhkuseks omada hinnalist portselani.

Kahjuks meie oma portselan on aga weel lapsekingades.

Meie tuntuimad portselaniärid, Langebraun (Kaarmann) ja Harkov, on waid portselani dekoreerimise töötused. Sest mõlemad weawad walmis portselantöid sisse ja kohapeal lasewad peale maalida kas pilte wõi muud, kuidas tellija soowib. Harkov warustab oma portselani peamiselt Petseri motiividega.

Meil on juba terwe kaader portselanimaalijaid: prl. Breitof, Pitka, Sinka, Ney, pr. Maran, Gents-Osols, hrad F. Weber ja Jürilo.

Wiimane, Jürilo, on juba hakanud walmistama ka oma töökojas meie oma portselani (Kotzebue 16-a), ja loodetawasti sel uudistegewusel on ka tulemusi. Sest minewikus Tallinnas on kord tegutsenud portselanitehas, mille kuulsus ulatus kaugele. Jürilo agara tegewuse kõrwal — ta on tootnud ka wäga omapäraseid punaseid lillepotte portselanist, on kõrgewäärtuslikke portselankujusid tootnud prl. Sinka.

Tahame loota, et kõneldawad kunstiliste käsitööde alad, nagu keraamika ja portselan, leiawad ikka enam wiljeldamist, aga ka seda, et meie publik neid suudaks hinnata ja omale muretseda.

Need on alad, mis wõiksid meil areneda wäga kõrgele. Kuid neist materjalidest tarbeasjad on ka iluks igale kodule.

Eesti kodukultuur saab tõusta käsikäes meie rakenduskunsti arenguga. Kontakt on nende wahel praegu olemas. Tuleb kõik teha, et see aina süweneks, et meie kodud oleksid sisustatawad o m a töist. Sest seni kui me pole lõplikult wälja tõrjunud odawa rahwuswahelise kodusisustuse, meie ei saa ka kõnelda tõelisest, oma algupäraga kodukultuurist.

Kõneldawaid rakenduskunstilisi tooteid on saadaval meie omakultuuri-kauplustes

J. P.

Tarakan sigaretikandjana!

Ameerika lehed jutustawad lõbusa ja weidi uskumatu loo, mis leidis aset ühes Texase wanglas. Texase ühe wäikese linnakese wanglaülewaataja tähelepanu köitis asjaolu, et kaks ühises kambris ajuwat wangi alatasa suitsetawad, waatamata sellele, et nendega kedagi kokkusaamisele ega neile ka midagi üle anda ei lastud.

Arwates, et wangidel on mingi tundmatu wiis, mille abil nad omale hangiwad suitsetamismaterjali, pani wanglaülewaataja toime walju juurdlusi. Selle tulemusel selgus, et sigarette ei toonud neile keegi muu kui ... dresseeritud tarakan.

Igawusest wangid õpetasid putukat seljal wäikesi raskusi kandma ja lasid ta ukse all olewa prao kaudu wälja tänawale, kus keegi wahialuste sõber walwel seisis. See pani tarakanile sigareti selga ja saatis ta tuldud tee tagasi.

Ei taha uskuda ...

... et wiimasel aastasajandil on wälja jurnud mitte wähem kui 4 jada liiki loomi.

... et Mehhikos üks „Karjuste koondis“, millel 100 000 liiget, teatas oma olemasolust sotsiaalministeeriumile.

... et mesilane peab ühe kilo mee kogumiseks lendama 60 000 kilomeetrit.

... et maailmas elanike üldarw on 2 110 000 000 ja selleست enam kui pool paikneb Aasias.

... et maailma suurim haud awastati ühes India linnakeses. See maailma suurim haud kuulus ühele India würstile ja selle mõõtmed olid 50 korda 50 meetrit.

... et Aafrikas leiutatud puust walmistatakse wõid, mis maitswam kui lehmapiimast toodeldaw wõi.

Ekstsentriline tööt.

Peale pulmapidu waatas noor Albaania kuninganna üle oma teenijaskonna. Esiletawate riwi lõpus seisid kaks hambuni relwastatud rahwuskostüümis meest. Ullatunult küsis kuninganna nende meeste ülesandeid töögis:

„Need mõlemad mehed,“ seletas protokolliülem, „on töögi ülemwahid. Nemad walwawad selle järgi, et kõik toidusse ei paneks mürki.“

Tallinna Majaomanikkude Seltsi
nõuandebürood
Harju tän. 29

JURIIDILINE NÕUANNE iga päev kella 1—2-ni
Tasuta nõu annavad advokaadid A. Pikre, V. Johans, A. Pessa ja J. Bergstein
EHITUSTEHNILISTES küsimustes teostab nõuannet kella 12— 1 päeval arh. K. Treumann
NÕUANDED SELTSI LIIKMEILE TASUTA

Raadio

Laupäeval, 14. mail. 7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauudised. 7.25 hommikukontsert. 8.15 hommikupalvus — õp. Klaus. 8.35 perenaistele. Turuteated. 17.50 teated ja reklaam. 18.00 noortele. „Saladuslik saar“ (2. jagu). 18.30 A. Sork: Metsa põlemine. 18.50 Kus on laul ja mäng... 19.40 „Karge meri“, katkend A. Gailiti jutustusest. Loeb H. Laur. 20.10 Leedu noorteühingu koori kontsert. 20.40 päevauudised. 21.00 õige aeg. Teated. Saatekava ülevaade. Seletus järgneva kontserdi kohta. Läti heliplaate. 21.25 Läti helitööde kontsert. (Ülekanne Riia ringhäälingust). 22.00 lõbus laupäeva-õhtu. Kirev sõnalis-muusikaline kava. 22.55 õige aeg. Päevauudised ja sporditeated. 23.15—24.00 tantsumuusika. K. Strobeli orkester „Gloriast“.

Pühapäeval, 15. mail. 8.00 äratusmäng. Võimlemine. 8.20 prof. dr. agr. L. Rinne: Kultuurrohumaade asutamisest madalsoos. 8.40 põllumajanduslikud teated. 8.45 Nüüd laulame koos! XI üldlaulupeo ühislaulude õppimine. Juh. V. Holm. 9.15 hommikukontsert. 9.55 Tallinn ja Türi: Jumalateenistus Kaarli kirikust. Õp. F. Stokholm. 10.00 Tartu: Jumalateenistus Pauluse kirikust. Õp. A. Võõbus. 12.00 süite. 12.35 Rännud laia maailma. 13.00—14.00 lõunamuusika. Corso-trio. 17.50 teated ja reklaam. 18.00 Lähtekohti vabaharidustööks. Helmi Mäelo: Sotsiaalse kohusetunde kasvatamisest. 18.20 Tallinna staadioni pidulik avamine (Heliülesvõte). 19.00 operetimuusika-õhtu. RR orkester. 20.00 klaverisoolosid. Soome klaverikunstnik K. Wallden. 20.30 „Kassi veski“, Karl Skalbe muinasjutt täiskasvanutele. Loeb H. Laur. 21.00 õige aeg. Teated. 21.05 vana tantsumuusika. 21.50 A. Arderi õpilasõhtu. (Estonia kontsertsaalist.) 22.55 moodne tantsumuusika Estonia valgest saalist — J. Pori orkester. 22.55 õige aeg. Päevauudised ja sporditeated.

—//—

Õiendus

Käesolewaga teatame, et „Pealinna Teataja“ nr. 28 — 9. apr., nr. 32 — 30. apr. ja nr. 33 — 4. mail ilmunud järgmised kirjutused: „Kuidas kasvatada rediseid lawas ja wabas maas“, „Majaomanike Koja esimehe dr. J. Masingi aias Nõmmel“ ja „Lawaaknad ühest klaasist“ — on wõetud Eesti Aianduse-Mesinduse Keskselts kuukirja „Aed“ 1938. a. märtsi- ja aprillikuu numbreist, lehekülged 74—76, lk. 104—107, lk. 120—121 ja lk. 133.

Esmaspäeval, 16. mail. 7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauudised. 7.25 hommikukontsert. 8.15 hommikupalvus — õp. Raudkepp. 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 9.00 kooliraadio. Haridusministeeriumi nõunik mag. J. Taltsi kõne liiklusnädala puhul: Noored, õppige end valitsema liiklemiskeerises! 17.50 teated ja reklaam. 18.00 laule inglise filmidest. 18.30 Rich. Antik: Vanematest eesti õppe- ja kooliraamatutest. 18.50 Trubetski trio mängib. 19.25 liiklusnädala patroon teedeminister N. Viitak: Liiklusnädala avakõne. 19.40 raadiovestlus — RR dir. ins. F. Olbrei. 20.00 Ungari mustlasmuusika. Magyari Imre oma mustlasorkestriga. 20.40 päevauudised. 21.00 õige aeg. Teated. 21.10 naiskoorilaule. Tall. Naislaulu Selts, juh. G. Ernesaks. 21.30 Türi: Perenaistele. Tiiu Kadak: Meie rahvarõiva tänapäev. Tallinn ja Tartu: Heliplaate. 21.50 Vene muusika. RR orkester. 22.55 õige aeg. Päevauudised ja sporditeated.

Teisipäeval, 17. mail. 7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 Päevauudised 7.25 hommikukontsert. 8.15 hommikupalvus. 8.35 perenaistele. Turuteated. 17.50 teated ja reklaam. 18.00 lastele 'Tänav pole mängukoht!“ G. Helbemäe kuuldepilte liiklusnädalaks. 18.30 muusika õhtupoolikuks. RR kvintett. 19.30 dots. dr. med. A. Linberg: Rinnanäärme ja mao pahaloomulistest kasvajatest. 19.50 maanteede-talituse direkt. ins. M. Grasberg: Liikluse korraldus. 20.05 Eesti-Taani ühingu kontsert-aktus („Estoonia“ kontsertsaalist). 21.40 päevauudised. 22.00 õige aeg. Teated. 22.08 aiandusnõuanne 22.20 kohvikumuusika „Kultasest“. 22.55 õige aeg. Päevauudised ja sporditeated. 23.00—23.10 esperantokeelne nädalakroonika.

Tapeeti
& seinapappi
ostate kõige soodsamalt
Konst. Brandesi
tapeedi kauplusest
26 Tallinnas, Tartu mnt. 26
Kõntr. 304-54. Asut. 1910. a.
Äri avatud kella 9—5
Müük suurel ja väikesel arvul

Pärijate üleskutsed

Tallinna 4. jaoskonnakohtunik
Surn. Alexander Rosen'i, Afanasi Schihhalejev'i pärand. asjas.

Tallinna 5. jaoskonnakohtunik
Surn. Adele Pliisnik'u, An Puster'i (Niemann), Hans Varblase, Aline Karro pärand. asjas.

Tallinna 9. jaoskonnakohtunik
Surn. Johannes Vallas'e, Egon-Johann Philipson'i, Eduard-Johannes Õunap'i pärand. asjas.

Haapsalu jaoskonnakohtunik
Surn. Jaan Rabba, Gustaf Östermann'i, Peeter Korpe pärand. asjas.

Riigikohtus arutusele määratud toimetused

Riigikohtu kriminaal-osakonna avalikul kohtuistungil 18. mail 1938 kell 10:
August Eichelmanni süüd.; Johan Toompuu süüd.; August Maandi süüd.; Eduard Poolandi süüd.; Marta Saare süüd.; Elmar Sarapuu süüd.; Mart Konradi süüd.; Paul Pihooja süüd.; Karl Tootsi karistuste liitmise küsimus; Theodor Kosõh'i karistuste koostamise ja liitmise küsimus; Jaak Sepp'a süüd.; Ivan Beljakov'i süüd.; Erasüüdistaja Liisa Varvase erikaebus Herman Selleri süüd.; Eduard Krauti ja Jüri Krauti süüd.; Kahjukannatanu Konstantin Gefvert'i kassatsioonikaebus Oskar Grenzi süüd.; Nikon Kukin'i süüd.; Kahjukannatanu August Milleri kaebus Kirill Vaga süüd.; Eduard Landi süüd.; Kohtukoja prokuröri noorema abi k. t. Bruno Pärli kassatsiooniprotest Bernhard Kapstase, Mihail Heinmetsa ja Aleksander Vaheri süüd.; Erakaebaja Johanna Moks'i kaebus Aleksander Adamsoni ja Henn Kunimägi süüd.; Erasüüdistaja August Kundro erikaebus August Suurkivi süüd.

Alfred Pork'i
masspõrandate valamisetööstus
Köie 11-5, tel. 413-69,
võtab enda peale asbestmassiga põrandate katmise tööd kogu Eestis

Rahvas punase laua ees

Naabrid nagu „Vargamäe“ omad.

Anton Tõnne ja Mihkel Ney on naabrid, mõlemad elutsevad Läänemaal, Velise vallas, esimene on Sillaotsa talu omanik, teine Pärdimaa popsikoha pidaja. Kuid heanaaberlikku vahekorda neil ei ole: 8. sept. 1937. a. oli Lihula jaoskonnakohtuniku juures arutusel kaks „naaberlikku“ protsessi. Ühes oli süüaluseks Ney ja süüdistajaks Tõnne, teises ümberpöördult.

Protsessid tekkisid karjateest, mida mööda pääseb riigimetsa. Ühel karja metsa ajamisel tekkis naabrite vahel tüli, mis arenes kakluseks.

Ney süüasjas oli Tõnne poolt üheks tunnistajaks 15-aastane karjapoiss Evald Unga, kes muuseas seletas, et Ney oli teibaga löönud Tõnnele vastu nägu. Tõnnel siis kirvest kaasas ei olnud ja Ney'sid kumbagi ta siis ei ähvardanud ega löönud. Tõnne süüasjas Unga tähendas muuseas: „... Tõnne ütles küll, et ei tohi ütelda seda, et ta on löönud Liisa Neyd, aga tegelikult ikka lõi...“

Jaoskonnakohtunik karistas Neyd ühekuise arestiga.

Sellejärele Ney tõstis kaebuse, süüdistades Ungat valetunnistuse andmises ja Tõnnet eeltähendatud tunnistaja kihutamises valetunnistuse andmisele.

Valetunnistuse asi oli arutusel Tallinna ringkonnakohtus, kus kaebealused endid süüdi ei tunnistanud.

Kaebealuste kaitsja vandeadv. K. Hallik palus kaebealused õigeks mõista. Unga on laps ja täiesti arenemata, kuid seejuures ei ole ta valetanud, kuigi veidi vääratanud, mis oli tingitud asjaolust, et pooltel olid advokaadid, kes esimest korda kohtus esineva lapse pea täiesti segi ajasid. Kui Unga õigeks mõistetakse, siis iseenesest langeb süüdistus Tõnne vastu ära. Ringkonnakohus, peale lühikest nõupidamist, tegi mõlema kaebealuse kohta õigeksmõistva otsuse.

Auwärawad laulupeo tähistamiseks

Eelolewa laulupeo puhul püstitab linnawalitsus omal kulul juurema auwärawa Wene turule ja wõtab enda kanda rea lipuwarraste aukude tegemise Wabadusplatsile. Need kulud lähewad linnal maksma 5.000 krooni.

Wõitlusest majawammi ja puumädanikuga

Kewadise ehitushooaja algamisega katsejaamad juhiwad tähelepanu majawammi ja teiste puumädanike tõrjele. Majade ehitusel tulewad mädanikkudele kardetawamad puuosad üle peitsida Wolmanisool Rütgersiga, mis kaitseb puud mädanemise wastu, ning isoleerida hoolikalt kõik niiskuseallikad ehituse puuosadest. Lähemaid juhtnööre selleks wõib saada ülikooli taimehaiguste katsejaamast.

Kõik wiimase nelja aasta jooksul ehitatud majad tulewad põhjalikult järele waadata, kas ei ole mitte tekkinud wammi wõi mädanikku, sest esimesed 5 aastat on ehituste juures kriitiline wammi löömise aeg. Soodsaim aeg wammi kõrwaldamiseks on kewadised ja suwised kuiwad ilmad.

Ümberehitused linna tapamajas

Linna tapamaja kontoriruumid on jäänud kitsaks. Nüüd otsustas linnawalitsus ehitada senisele kontorihoonele osaliselt üks kord peale, kus leiaks aset rida uusi büroruume.

Nõmme linna awalike kohtade heakorra juhtmäärus keelab alkoholi tarwitamise awalikes kohtades, nagu: awalikel platsidel, tänawatel ja puiesteil, awalikes parkides ja aedades; awalikel muru-, mängu- ja spordiwäljakuil; ehistamata kruntidel, majade esikuis, turuplatsil, kauplustes, palwetamiskohtades ja kalmistuil.

Väljaandja Tallinna Majaomanikkude Selts.
Vastutav toimetaja R. Viederfeldt.

Pesurulle,
vändast aetavaid, müüa Pärnu mnt. 70.

Korteriotsimised

Kindlas riigiteenistuses kaheliikmeline vaikne perekond soovib
korterit
tuba köögiga või kaks väiksemat tuba köögiga.
Teatada slt. „Nr. 99“.

Väike perekond otsib ühe- kuni kahetoalist
korterit
Kirjad slt. „Nr. 96“.

Pruugitud
ahjuuksi
odavasti müüa
J. Jänes
Maakri tn. 9 tel. 310-91

Väike perek. soovib väiksemat ühetoalist või kahetoalist
korterit
köögiga.
Teat. saata slt. „Nr. 97“.

3-liikmeline perekond soovib ühetoalist ehk vaheseinaga
korterit
Teat. saata slt. „Nr. 98“.

Joh. Kruuk'i
paemurd
ÜLEMISTE MÄEL
Kiive tänav 4
Telefon 307-72
Ehituspaas
Soovikorral kohaleveoga
RAIUTUD
trepiastmed
Igasugustes mõõtudes
Soodsad maksutingimused!

Korteripakkumised

Pärnu m. 70—6. Tuba pliidiga, II kord, elekter, vesi ja kloset kojas.

Heina 29-a—6. Tuba pliidiga, II kord. Elekter, vesi ja kloset kojas. Korteri saab see, kes vana mööbli ära ostab. Näha kl. 6—8 õht.

Tsemendi 3 — küs. majah. Autogaaraž ära anda kahele ehk ühele veoautole.

Roosikrantsi 5—3. Aiamaja (lehtla) üürile anda, hind 10 krooni kuus.

Üksikud toad

Paldiski m. 38-b—12, hoovimajas. Kindlas teenist. korralik isik võib tulla korterikaaslaseks.

Lennuki 19—27. Kaasüüriliseks võib tulla korralik, kindl. teenistuses mittesuitsetaja isik.

Oskari 7-a—8. Kaks päikesepaistelist möbl. tuba kas koos või üksikult välja üürida, soovitav meester.

S. Ameerika 51-a—3. Üksiku noore proua juure võib tulla korterikaaslaseks kindlas teenist. korralik pr. või prl.

Näha peale kl. 1 p. l.

Lai 12—3. Kesklinnas, II korral, möbl. tuba välja üürida, kõnetr. 462-68.

Küsida kl. 10—11 e. l. ja kl. 4—6 p. l.

Viidemanni 5—7, Kadriorus. Mööblita päikesep. tuba välja üürida.

Villardi 8—2. Kaasüüriliseks võib tulla teenistusesk. naister. kahe korraliku naister. juure. Tulla õht. kl. 6—9.

Kullasepa 11—3. Kaks tuba ära anda.

Tehnika, küsida V. Söörensi 5—2. Tööstus- või äriruum välja üürida.

U. Kalamaja 25—2. Väike korralikult möbl. tuba välja üürida üksikule puhtas teenist. härrale. Hind 15 kr. Näha kl. 3—6 p. l.

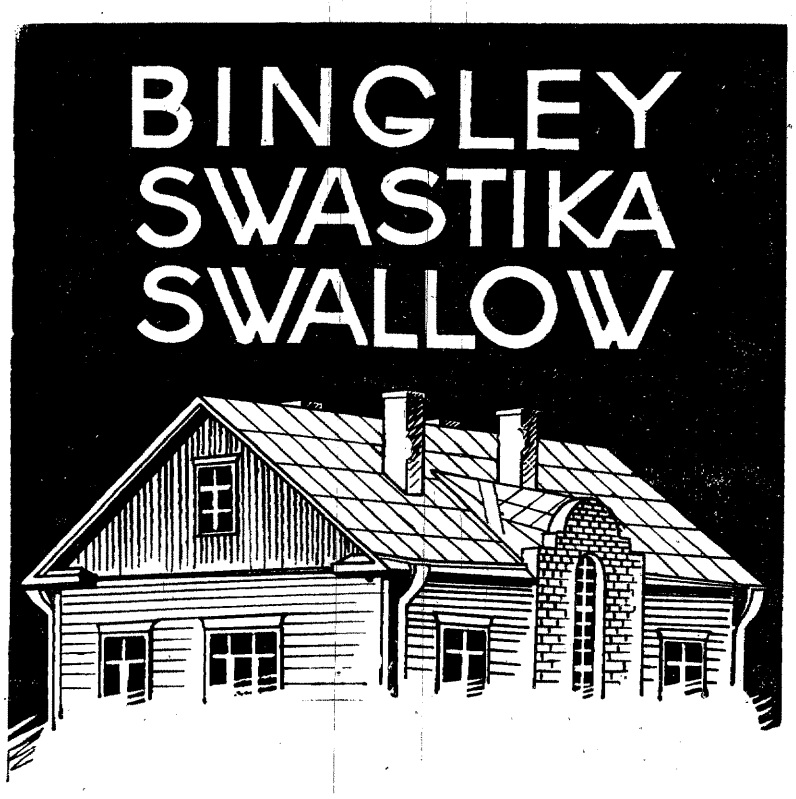
Kungla 26/Kalevi 42—15. Lihakauplus ühes sisseseadega ära anda, hind 200 krooni.

Imanta 4—3. Möbl. tuba välja üürida üksikule isikule.

Alberti 12—4. Vähese mööbliga päikesep. tuba, uues majas, välja üürida ühes köögi tarvitam. Näha kl. 5—8 õht., pühap. kl. 11—1 e. l.

Majaomanikud, katke katuseid ainult parima ja tuntuima

Inglise tsingitud plekiga

Nõudke ainult seda marki ja tõrjuge tagasi iga teine

Tallinna Majaomanikkude Pank Ü/P

Harju t. 45 (Vabadusväljaku nurgal)

Välisraha, seifid

laenud, hoiusummad

Linnamaksude ja tulumaksu vastuvõtmine

Ühistegelik kindlustusselts

EEKS-MAJA

Tule- elu- ja teised kindlustused

Vabadusväljak 10
Telef 478-08

Majaomanikud!

Tapetid,
värvid,
maalritarbed

ostate soodsamalt

Reko

Veneturg 3. elef. 314-77.

Saadaval igasugused valmis õli- ning lakkvärvid ja värvimullad. Valmis pahkelkitid sise- ning välistöödeks. Tellimise peale valmistatakse õlivärve nõuetavas toonis. Rootsi värvid kõigis toones, ilmastikukindlad.

Täielikum maalritarvete ladu.

Tasuta asjatundlik nõuanne värvi- ning maalritöödesse puutuvais küsimusis.
Müügil üürikviitungite raamatud.

Majaomanikele soodustatud maksutingimused

Palun lahkesti külastada!

„REKO"
Om. Kallas.

Tallinn, Vene turg 3. Telef. 314-77. Omnibuste jaama juures

Plekitööstus I. HAITOV

Tallinn, S. Pääsukese 3 Tel. 305-39

Katuste katmine ja parandus.
Soodsad maksutingimused

Vihmaveetorud, rennid, korstnakaped, plekkahjud ja igasugused pleki- ja vasetööd.

Igasugu sise- ja välismaalritöid tehakse asjatundlikult ja soodsail tingimusil

A. Jädal
Valgevase 8-a 1,
tel. 412-93.

Korteriremondis hoiate kokku raha ja aega, kui tarvitate meie õlilakkvärve.
Soovitame põrandaile **„Rubolin Garantii"** ja selle alusvärvi; akendele ja ustele valgeemaili
„LUMIVAL"
Peale selle valmistame kõrges headuses igasuguseid õli- ja piirituslakke ja lakkvärve.
Selgituste saamiseks palume pöörata meie poole.
Müügil rohu- ja värvikauplustes. Nõudke!
Keem. maalritarvetetööstus u/ü. **„RUBOL"**
Tallinn, Narva mnt. 12. Telef. 314-79.

TRAATVÕRKE
aedade piiramiseks, sõelteks ning krohvimiseks ja mitmesuguseks muuks otstarbeks
valmistab
A. PALVAR
Traatvõrgu- ja mööblivedrutööstus
Tallinn, Imanta 23 Telefon 438-07

Ehitajatele!
Prusse, planke, põranda-, lae- ja voodrilaudu, latte, liiste, lengipuid jne.
Müüb odavate hindadega.
Soovitab **Elmar Torw'i**
laualadu, Laulupeo 26.
Telef. 304-10.

A. Roosimann
Vanemaid autokerede ehitajaid Eestis
Autobuste, tuletõrje-, sõidu- ja veoautokeresid igasuguste jooniste ja soovide järgi
Asjatundlikult |||| Täpselt |||| Garanteeritult
Tallinn, Volta tän. 10. Telef. 448-65.

Katusetõrvavabrik
„Eestitõrv"
müüb lakk-okaspuu katusetõrva, mis näitustel hinnatud kuldaurahaga. **Meie tõrv ei jookse maha katuselt kuuma ilmaga** ega pleegi päikese käes, ka talvel **külmaga ei pragune** ega kisu lõhki pappi oma sitkuse tõttu. Kauba eest vastutus.
Asjatundjate juhatusel teeme uusi katuseid, tõrvame ja parandame. Maksutingimused soodsad.
Müürivahe 29, telef. 464-62.

Tapetid
kohale jõudnud, kõige uuemaid mustreid suures valikus. Soodsad hinnad.
Müük suurel ja väikesel arvul.
A. Markus & H. Seezen
Tartu, Võidu 1. Tallinn, Harju 45.

* Tellige „Pealinna Teatajat" *

„Külvaja" trükk, Tallinn, Rataskaevu 6, tel. 450-67